

HAND-OUT: VIER ROLLEN IN SOCIALE VERANDERING

In een beweging zijn verschillende nodig om te komen tot sociale verandering:

Een eerste rol is om gezien te worden als verantwoordelijke **burgers**. Respect, aanvaarding en geloofwaardigheid moeten van de meerderheid van “gewone” burgers verworven worden. Deze laatsten moeten immers overtuigd worden om bewegingen te doen slagen. Effectieve burgers zeggen “ja!” tegen de kernwaarden van de samenleving (ervan uitgaand dat deze moreel aanvaardbaar zijn). Maar er moeten ook **rebell**en zijn die luidop “neen!” zeggen tegen sociale omstandigheden en publiek beleid die deze waarden schenden. Het is echter niet genoeg om te protesteren; er moeten ook **organis**ers zijn, die zich engageren om het publiek te onderwijzen en te betrekken in de strijd tegen het huidige beleid en het zoeken naar constructieve oplossingen. Tenslotte moeten er **hervorm**ers zijn die werken met officiële politieke en juridische structuren om oplossingen opgenomen te krijgen in wetten en regeringsbeleid, en aanvaard te worden als een evidente gang van zaken.

Het kan moeilijk zijn om deze vier rollen te waarderen en in te vullen, omdat ze lijken te botsen met elkaar, en omdat individuen zich instinctief aangetrokken voelen tot deze of gene rol. Er is nood aan een inzicht in hoe deze rollen zich verhouden tot de verschillende stadia van een sociale beweging.

1. Burger

- ✓ promoot positieve gedeelde waarden (zegt JA tegen het positieve)
- ✓ verkrijgt geloofwaardigheid/legitimiteit van de gewone burgers
- ✓ weerstaat pogingen van de machthebbers om de beweging in diskrediet te brengen
- ✓ spreekt machtshebbers aan vanuit deze posities

Ineffectieve burger: ineffectieve burgers geloven de visie van de machthebbers op hoe de dingen zouden moeten zijn, en als deze burgers toch toegeven dat er iets mis is, gaan ze ervanuit dat het een alleenstaand geval is en zien de tegenstrijdigheden in belangen niet.

2. Rebel

- ✓ plaatst bepaalde problemen op de publieke agenda
- ✓ zorgt voor ‘creatieve spanning’; d.w.z. toont de kloof tussen wat is en wat zou moeten zijn
- ✓ zegt duidelijk NEE tegen de inbreuken op de positieve waarden

Ineffectieve rebel: negatieve rebellen gebruiken gescheld en agressieve acties tegen machthebbers. Ze steunen militante protestacties die gedreven worden door sterke

gevoelens van woede, vijandigheid en frustratie. Ze prediken verandering waarbij het doel de middelen heiligt, waaronder verstoring en 'vernietiging'. Hun activiteiten zijn meestal gefocust op tactieken en geregeld contraproductief. Zij neigen ertoe zichzelf te zien als deel uitmakend van de marges van de samenleving en de beweging, en bekijken de wereld als een strijd tussen goed (zichzelf) en kwaad (de vijand).

3. Organiser

- ✓ zorgt mee voor een nieuwe publieke consensus
- ✓ werkt als een 'open systeem', d.w.z. informeert het publiek en leert van de dialoog met publiek en machthebbers, zodat haar/zijn ideeën openstaan voor verandering
- ✓ plant en werkt op de lange termijn
- ✓ brengt mensen en groepen samen en bouwt aan coalities

Ineffectieve Organiser: verkondigt utopische ideeën zonder zich te engageren in de grassroots strijd om die te bereiken. Probeert soms symptomen te bestrijden zonder systemische verandering en zonder paradigma-verandering.

4. Hervormer

- ✓ gebruikt officiële kanalen (juridisch, verkiezingen, lobbyen) om tot verandering te komen
- ✓ neemt de leiding in dialoog met de machthebbers
- ✓ beweegt zich tussen beweging en publiek

Ineffectieve hervormer: instandhouding van de organisatie wordt de eerste bekommernis. Ze kunnen de visie van de machthebbers omarmen en enkel nog zgn 'realistische' kleine hervormingen nastreven. Ze worden afgesneden van de grassroots beweging en van het grote publiek. Ze doen alsof ze de ganse beweging vertegenwoordigen.

Bron: bewerking en vertaling van Turning the Tide

Vredesactie helpt groepen strategisch campagnes te plannen, begeleidt hen in het opzetten van acties en ondersteunt mensen om effectiever actie voeren.

www.vredesactie.be
training@vredesactie.be

BURGER		HERVORMER	
Ineffectief	Effectief	Effectief	Ineffectief
<p>+ Naïeve burger: gelooft het 'Officiële Beleid'. Is zich er nog niet van bewust dat de machthebbers en instellingen de belangen van een elite dienen, ten koste van de minder machtige minderheden en het algemene welzijn.</p> <p>-of-</p> <p>+ Super-patriot: Blinde gehoorzaamheid aan de huidige machthebbers</p>	<p>+ Verkondigt positieve nationale waarden, principes en symbolen zoals democratie, vrijheid, rechtvaardigheid en geweldloosheid.</p> <p>+ Normale burger</p> <p>+ Verankerd in het centrum van de maatschappij. Beschermt de beweging tegen overdreven kritiek.</p>	<p>+ Parlementair: Maakt gebruik van officiële systemen en instellingen, zoals rechtbanken, parlementsleden, lokale besturen en bedrijven, teneinde de doelstellingen, waarden en alternatieven van de beweging opgenomen te krijgen in officiële wetten, beleid en gezond verstand.</p> <p>+ Gebruikt een waaier aan middelen: lobbying, rechtszaken, referenda, officiële bijeenkomsten, kieskandidaten, enz.</p> <p>+ Professionele Oppositie Organisaties (POO's) zijn de belangrijkste hefboomen voor de beweging.</p> <p>+ Bewaakt overwinningen om te zorgen voor bekrachtiging en vergroting, en beschermt tegen terugslag.</p>	<p>+ "Realistisch beleid": verkondigt kleinschalige hervormingen die meer aanvaardbaar kunnen zijn voor de machthebbers.</p> <p>+ POO beperkingen: patriarchale en hiërarchische organisatie, leiding en structuur; het onderhouden van de organisatie wordt belangrijker dan de noden en doelstellingen van de beweging die ze met macht ondermijnen en kortwieken de macht van de basis.</p> <p>+ Co-optatie: POO personeel identificeert zich meer met de officiële machthebbers dan met de basis van de beweging.</p> <p>+ Verkondigt geen paradigma veranderingen en tevreden met minimale verandering</p>
REBEL		ORGANISER	
Ineffectief	Effectief	Effectief	Ineffectief
<p>+ Anti-natie, anti-autoriteit, anti-organisatiestructuren.</p> <p>+ Identificatie met de radicale militant, een eenzame stem aan de rand van de samenleving.</p> <p>+ Het doel heiligt de middelen: versturende tactieken en geweld wanneer "nodig".</p> <p>+ Tactieken zonder realistische strategie.</p> <p>+ Geïsoleerd van de basis van de massa-beweging.</p> <p>+ Slachtoffergedrag: boos, agressief, bevooroordeeld, dogmatisch, machteloos...</p> <p>+ "Politiek correct", absolute waarheid, morele superioriteit. Beledigend: vertoont sterke persoonlijke verstoorde emoties, noden en vrijheid, wars van de noden van de beweging.</p>	<p>+ Protesteren: NEEN! zeggen tegen schending van positieve nationale waarden.</p> <p>+ Geweldloze directe actie en attitudes, waaronder burgerlijke ongehoorzaamheid.</p> <p>+ Doelwit: officiële machthebbers en instellingen.</p> <p>+ Zet problemen en beleid in het daglicht en op de publieke agenda's.</p> <p>+ Strategie en tactieken.</p> <p>+ Spannend, moedig, riskant.</p>	<p>+ "people power": de meerderheid van gewone burgers en de samenleving in haar geheel vormen, overtuigen en betrekken in het veranderingsproces.</p> <p>+ Massabewegingen, grassroots netwerken, activisten</p> <p>+ Problemen op de politieke agenda zetten</p> <p>+ Strategieën en tactieken verkondigen voor een langetermijn sociale beweging.</p> <p>+ Voedende rol: grassroots basis versterken.</p> <p>+ Permanente organisaties opzetten en activisten ondersteunen en verzorgen.</p> <p>+ Alternatieven en paradigma shift verkondigen.</p>	<p>+ Utopisch: visies van perfectie verkondigen of alternatief leven in afzondering van de dagdagelijkse politieke en sociale strijd.</p> <p>+ Enkel kleinschalige veranderingen beogen.</p> <p>+ Leiderschap van de beweging op patriarchale, onderdrukkende manier. Ontkenning van persoonlijke onderwerpen en noden van activisten.</p> <p>+ Tunnelvisie: het verkondigen van één bepaalde aanpak, en het tegenwerken van zij die het anders aanpakken.</p>